

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: אלעזר], (ב) ס"א
הרי הוא כילוד, (ג) [בסורות
מו:] (ד) ס"א ל"ב, (ה) [נמר
מנ, חולין ע, הוריות ג:]
(ו) נ"א ל"ב, (ז) [נשלח לה:]
(ח) [נשלח ית,] (ט) [נשלח ית:
לקמן סט,] (י) [בס"א:
אלעזר,] (יא) נ"א משיא:
ט [לקמן ל,] (יב) נ"א משיא:
מקטן ט' עד ש"א רובו הא
מקטן ט' ור"י מקיל וקאמר
משיא מקטן ט', כ"ש, כ"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מדקאמר אר מסורס
וכי' הרי הוא כילוד:
(ב) ת"ה משכר ל' ע"ל נ"ב
דק' מ רש"ע:

גליון הש"ס

גמ' אריב"ל עברה נדה וכו',
לעיל י"ז ע"א: שם א"י כל
היולדות, טעין זה מנחות טו
ע"א:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] תורה"ה משכר וכו' דמקטן
האריז' דמכ"ר לעיל דף כ' ע"א
נ"ב:

לעזי רש"י

טנפלי"ש [טנפלי"ש].
דעריים.
גלייר"א. ליהנה.

מוסף רש"י

אין הראש פוטר
בנפלים. מן שמונה משיא
ראשו מי שמונה וקדמו אחיו
ויא, הו' כבוד לכהן, שאין
ראש הנפל פוטר עד ש"א
ראשו ויפיו (בכורות סו).
עברה נדה והפילה. ואין
ידוע אם ולד הוא, מביאה
קרוב ונאכל, מטאת הטרף
שלה נאכלת, ולא אמרין על
הספק בלא ודאי נאכלת,
דלמלא לא ולד הוא וחולין
מלקטין מן ומלקטין חולין נבלה
(טעור יח).

לחלק. הילכך אי לכו ה"א ואם לא ממעט טומטום אצל הכה מדה"ל
למכתב אדם תשלחו וכמיו זכר ונקבה ש"מ לדרשא: ואפילו הראש
עמסה. אמתותך קאי דהיכא דילא מחותך אפי' יאא הראש אין חשבו
ולד עד ש"א רובו: אין הראש פוטר נפלים. יאא ראש הנפל כגון

יולדת תאומים לשבעה אחד נגמרה
זורתו ואחד לא נגמרה זורתו ויאא
ראש הנפל והחזירו ואח"כ יאא אחיו
היו כבוד לכהן שאין ראש הנפל פוטר
את הבא אחריו וכן נכבדה ורבי
אלעזר^(א) אית ליה דשמואל: באנפי
נפשים. ולא אמתיתין. ואיכא בינייהו
מאן דמתני לה אמתיתין משמע
למחותך קא פליגי ואיכא למימר
דלמאן דנשאל אפי' ר' אלעזר^(ב) מודה
דלית ליה דשמואל ומאן דמתני לה
באנפי נפשים משמע דאשאל נמי פליגי
ובדשמואל: אין הראש כרוב אברים.
יאא הראש אינו כילוד. ובנפל קאי דאי
צנן קיימא ליכא למ"ד דהא מתניתין
היא [נבא]. יאא כדכרו משיא רוב ראשו:

כתקנו. ראש יאא תחלה וקאמר דבעינן
רובא וקשיא לר' יוחנן: מאי קאמר.
רבי יוסי משיא כתקנו ס"ד דמסורס
כרובא לאו ילוד הוא: מחותך
ומסורס. מחותך ודקך מרגלותיו:
הא כתקנו. דקך ראשו אפי' מחותך
הראש פוטר: רובו כתקנו. תריוויהו
בעינן במחותך: מסקיף לה רב זבד.
למירוצא דמתרעלין אליבא דרבי יוסי:

מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר.
בתמיה. כיון דרבי יוסי לאו אדיוקא
קאי אלא אדקמני בגווה יאא מחותך
ומסורס משיא רובו ועלה קאי דרבי
יוסי ואמר אע"ג דנפיק רובו בעינן
נמי כתקנו מכלל דמסורס רובו נמי
לא פטר בתמיה: אלא אמר רב זבד.

רבי יוסי אדיוקא דת"ק קאי דלמר
הא כתקנו הראש פוטר ואע"ג
דמחותך וקאמר ר' יוסי אין הראש
פוטר אלא ש"א כתקנו וכשאר ולדות
שיוצאין לחיים אצל מחותך אפילו
כתקנו אין הראש פוטר: כתקנו.

אפי' מחותך הראש פוטר: י' מי ש"א
כתקנו לחיים. הוא דראש פוטר אצל
מחותך אפילו כתקנו בעינן רובו:
דעיו. טנפלי"ש: קרני ראשו. גובה
ראשו שאכל העורף: מתני' ואין
ידוע מסו. אם זכר אם נקבה אצל

יודעת היא שהוא ולד: לזכר ולנקבה.
ימי טוהר דזכר וימי טומאה דנקבה:
אין ידוע אם ולד היה אם לאו שש
לזכר ולנקבה ולגדה. כלומר כשתראה
תהא נדה שאין לה ימי טוהר דשאל
לאו ולד הוא. ובגמרא^(א) מפרש למה
הוזכר זכר הואיל ואין לה דס טוהר
דאי משום טומאת לידה הא קתני
נקבה: גמ' והפילה. ואינה יודעת
מה אם נפל אם רוח שהרי נפל
למים: אמאי שש נגדה. יתחזי לה
מיהא ימי טוהר דזכר: ש"א מנאה.
כשהיתה מעוברת יתהא נדה: ונאה.

בו ביום ריקנית: כדור מספק. שמה זה היה ולד והבא אחריו אינו כדור או שמה רוח הפילה והבא אחריו כדור מעליה הוא הילכך ספק הוא ויאכל
בזמנו לבעלים ולא לכהן דהמזויא מחזירו עליו הראיה: והאי פשוט הוא. ויאכל בלא מוס: מענפוס. יוס אחד קודם לידה
בעין גלייר"א: מסיב רבי יוסי. אדר' יהושע צן לוי: טועה. ממתינת דמייירי באשה טועה שלא ידעה עת לידתה:

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

כ"ט.

ה"נ אמר רב פפא כתנאי יצא מחותך או מסורס בו מאי קאמר.
דאין סברא דכרוב שלם ומסורס או כרוב כתקנו ומחותך
לא הו' לרבי יוסי כילוד וקאמר רב פפא דגרסינן בצרייתא מחותך
ומסורס הא מחותך ויאא כתקנו הראש פוטר ולרבי יוסי אין הראש
פוטר והיינו פלוגתיהו דרבי יוחנן

ורבי אלעזר: מבבב^(א) דבמסורס
רובו נמי לא פוטר. וא"ת ודלמא ר'
יוסי אמת למימר דאפי' כתקנו בעינן
רוב ואין הראש פוטר וה"ה דבמסורס
נמי סגי כרוב וי"ל דא"כ הוה ליה
לרבי יוסי למימר אפילו כתקנו עד
ש"א רובו והוה משמע שש להחמיר
לכן משני רב זבד מדקאמר י' משיא
רובו כתקנו ולא קאמר עד ש"א
משמע דרבי יוסי צא להקל וה"ק יאא
מחותך מסורס עד ש"א רובו הא
כתקנו הראש פוטר ור' יוסי מקיל
וקאמר (או עד ש"א) כתקנו לחיים
פירוש מה שחשוב חיים דהיינו רוב
ראשו כדמפרש בצרייתא כסמך ר'
יוסי אומר משיא רוב ראשו ורבינו
חננאל פירש לחיים צר קיימא דדוקא
צר קיימא הראש פוטר קיימא לא
בנפלים וקשה א"כ אמאי איתומב
שמואל פרק י' כדור (בכורות דף מו):
כיון דרבי יוסי קאי כוותיה:

תשוב דובר ולנקבה ולגדה. אע"ג
דהוי ספק ספקא משכר
לנקבה דאי מטהרת לה מטומאת
נקבה משום ספק ספקא דאי נמי
נטהרנה אם לא נאמה בל"ד ומ"א מסקי
ספקא ולא נחוש לזכר והוי מרי קולי
דסתמן אהדיי אכדפרשין לעיל (ט)
(ד' כד): ומיהו בטועה בגמ' מחמירין
אע"ג דאיכא כונה ספיקי:

וְזוּ הוּאִי וְאֵם מְנַפֵּה. וכגון שלא
שהמה הנהמה כגון דלס
שהמה אימור טעפה וילדה:

אימר

קאמר יצא מחותך ומסורס משיא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר
רבי יוסי אומר משיא כתקנו לחיים תנאי נמי הכי יצא מחותך^(א) (או) מסורס
משיא רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משיא כתקנו
לחיים ואיזהו כתקנו לחיים משיא רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו ר' יוסי אומר
משיא צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר משיא פדחתו וי"א משיראו
קרני ראשו: מתני' המפלת ואין ידוע מהו תשוב לזכר ולנקבה אין ידוע אם
ולד היה אם לאו תשוב לזכר ולנקבה ולגדה: גמ' (ט)^(א) א"ר יהושע בן לוי העברה
נהר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא
ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשוב לזכר ולנקבה ולגדה אמאי תשוב לגדה
לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתני' בשלא הוחזקה
עוברת וכי קאמר ריב"ל יכשהוחזקה עוברת ת"ש בהמה שיצאה מלאה
ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות ורוב
בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר
רוב בהמות יולדות דבר הפוטר מבכורה ומעוטין יולדות דבר שאינו פוטר
מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *אי כל
היולדות מטנפות הא מדלא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות
מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *כי אתא רבין אמר
מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תויבתא מאי היא דתניא
אשה

האשה
תרי קולי דסתרי אלא מוקמינן כל חד וחד אדיניה וטמאה שבועים משום חומרא דזכר. ואע"ג דבשמעתא דטוהר מחמירין אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנחתא כבר
לתורה טומאה: רוב היולדות מטנפות. אי טיטון הוי קודם לידה ולא כמו טיטון דלעיל דהוי מיהו הולד עצמו. ומייירי בשלא שהתה בחון כ"א מעט דאם שהתה הרבה אימור טנפה וילדה:

עין משפט
גד מצוה

פר א ב ג מ"י פ"י מהל'
איסורי ביאה הל"ו וע"ש
סמך לאין קול טו"ש יו"ד
ס"י קול טו"ש יו"ד
פר ד מ"י שם הל"ט סמך
שם טו"ש שם ספיקי ט:
פר ה מ"י פ"א מהל'
מחמיר בפרה הל' ו:
פר ו מ"י פ"י מהל' איסורי
ביאה הל"ט:

פר ז מ"י פ"א מהל'
מחמיר בפרה הל"ו ו:
פר ח מ"י פ"ד מהל'
בטוהר הל"ג וע'
בשגגות וע"ש סמך עיני יא
טו"ש יו"ד סמך טעו ספיקי
ד:

תוס' הרא"ש

ר' יוסי אומר משיא כתקנו
מאי קאמר. פרש"י וכו' ס"ד
דמסורס ברובא לאו ילוד
הוא ומפרש רב פפא ר' יוסי
אדיוקא דת"ק קאי הא
דקאמר הא כתקנו הראש
פוטר וקאמר ר' יוסי משיא
רובו כתקנו אפילו כתקנו
בעי רובא ומיהו גמ'
במסורס נמי הוי כילוד
ברובו ורב זבד פריך ליה
לרב פפא דמשמע ליה
(כלומר דלפי דבריו רב פפא
ר' יוסי לא קאי אדיוקא)
דע"כ ר' יוסי לא קאי
אדיוקא דת"ק דא"כ הו"ל
למימר אפי' כתקנו עד
שיצא רובו אבל מדקאמר
משיא משמע שש להקל
דבכל הוי לידה טפי
מלת"ק. ותימא אי קאי
אמאי דקאמר ת"ק יא
מחותך מסורס משיא רובו
נכונה אלא [כגון] דס"ד
מעיקרא מקמי דרייק רב
כתקנו וקאמר ר' יוסי משיא
רובו כתקנו אמר רוב אבל
מסורס לא מהני רוב איכ'
או לא בא ר' יוסי להקל
וחו"ל למימר עד שיצא
רובו כתקנו. וי"ל דהא לא
קשה ליה משום דר' יוסי
לא קאי אמאי דקאמר ת"ק
(כלומר) דלפי פשט הברייתא
מקמי דאיייר רב פפא דת"ק
איייר במחותך [ואן] מסורס
משיא רובו הרי זה כילוד
וקאמר ר' יוסי אני אומר
דוקא משיא רובו כתקנו
אבל רב פפא מביא דבריו
ת"ק הא כתקנו הראש פוטר
אי איתא דר' יוסי (אחא)
[עלה] קאי הו"ל למימר עד
שיצא רובו כתקנו הילכך
משני רב זבד דר' יוסי אומר
משיא כתקנו לחיים דהיינו
משיא רוב ראשו ומיקל ר'
יוסי וחשיב ליה בקל ילוד
טפי מת"ק. ולא כמו
שפרי"ח מחיים בר קיימא
אבל בנפל אין הראש פוטר
דלפי [והו] אמאי איתומב
שמואל בבכורות דקאמר
אין הראש פוטר בנפלים
כפי' יש בכור הו' איכא ר'
יוסי הכא דקאי כוותיה:
תשוב לזכר ולנקבה ולגדה.
ותימה אמאי תשוב שבועים
לנקבה והא ספק ספיקא
שליא שיעתה מקצתה ביום
הראשון וי"ל דא"כ אם
תראה ביום ל"ד ותחזור
ותראה ביום מ"א אמרין
בגמרא דמשום חששא דוכר
מקולקלת עד יום מ"ח
ואמאי (לא) ההא מקולקלת
דשטא לא לידה כלל ואת"ל
לידה אימור זכר הוא
ובפ"ק דב"ק משמע שיש
לנו להקל בספק ספיקא גבי
שליא שיעתה מקצתה ביום
הראשון וי"ל דא"כ אם
תראה ביום ל"ד ותחזור
ותראה ביום מ"א אמרין
הא